

**МУДРА Світлана В'ячеславівна,**  
*завідувач кафедри мовної підготовки,  
кандидат педагогічних наук, доцент,  
Київський інститут Національної гвардії  
України*

**ПАВЛЕНКО Владислав Юрійович,**  
*слухач магістратури 153 навчальної групи,  
Київський інститут Національної гвардії  
України*

## **ПРОТИДІЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ МОВНІЙ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ**

Сьогодні інформація стала одним із найнебезпечніших видів зброї. Інформація має значний вплив на маси, тобто за умови вдалого маніпулювання свідомістю можна досягти практично будь-якої мети: знищити опонента, прибрати з дороги конкурентів чи розпалити війну. Руйнівна потужність інформаційно-психологічного впливу в сучасних умовах настільки велика, що ставить під сумнів не лише незалежність переможеної держави, але і сам факт існування її народу як національної спільноти.

Професійна мовна комунікація є одним із ключових інструментів у протидії дезінформації в умовах сучасної інформаційної війни. Мета інформаційної війни – послабити моральні й матеріальні сили супротивника або конкурента та посилити власні. Вона передбачає заходи пропагандистського впливу на свідомість людини в ідеологічній та емоційній сферах [1].

Мета дослідження – виявити чинники ефективної протидії дезінформації в професійній мовній комунікації в умовах інформаційної війни.

Якщо ми пригадаємо початок повномасштабного вторгнення, то ми можемо згадати й велику кількість таких повідомлень: ЗСУ просить мирних жителів і тероборону перевіряти всіх людей у військовій формі; і якщо людина не може з першого разу вимовити слово «паляниця», найімовірніше, це диверсант; у такому разі потрібно одразу дзвонити в поліцію. Цікаво, що росіяни дійсно не знають, як

вимовляється українською мовою слово «паляниця», і не знають точно його значення. Часто для ідентифікації росіянина серед українців використовують старий ефективний трюк – просять вимовити українське слово «паляниця». Попри те що українська та російська мови мають багато спільного, є низка слів зі звуками, що становлять труднощі для носія російської мови, котрий з малку не вчив українську. Серед них і слово «паляниця» [2]. Наприклад, за версією пропагандистки Скабєєвої, «паляниця» перекладається на російську так само, як і «полуниця». Отже, одним із методів перевірки на диверсанта став кумедний, але справді ефективний тест: потрібно правильно вимовити слово «паляниця». Це один із прикладів ефективності професійної мовної комунікації між силами безпеки й оборони, громадянами, та держслужбовцями.

Державні службовці, громадяни, сили безпеки та оборони повинні бути готові до ефективної комунікації один з одним, з міжнародними партнерами та колегами. Проте війна створює виклики та перешкоди, такі як стрес, недостатність інформації, наявність т.зв. «вкидів» і дезінформації, нестабільна ситуація на передовій тощо, які можуть ускладнювати ефективну комунікацію.

Тому слід усвідомлювати, що професійна комунікація між силами безпеки й оборони, громадянами, та держслужбовцями в контексті інформаційної війни може бути дуже складною, оскільки вона стикається зі значними викликами та перешкодами.

Насамперед вагомою є внутрішня комунікація між державними службовцями, військовими та громадянами. Потрібно подбати про її якість, достовірність і змістовність. Необхідність точності та чіткості, лаконічності тексту без можливих неправильних трактувань. У контексті війни навіть найменша помилка або неточність може мати серйозні наслідки, тому державні службовці, військовослужбовці, цивільні громадяни повинні бути дуже уважними та точними у своїй комунікації. Має бути відповідальність за оприлюднення неперевіреної інформації у своїй професійній комунікації. Одночасно кожен українець має дбати про свою інформаційну безпеку.

Визначимо чинники ефективної протидії дезінформації в професійній мовній комунікації в умовах інформаційної війни, скориставшись порадами Академії української преси, Центру вільної преси.

Достовірність і авторитет джерела. Слід споживати інформацію з офіційних, перевірених джерел (джерела «білого списку» рейтингу ІМІ). Авторитетність джерела сприяє посиленню інформаційного впливу.

Перевірка фактів і джерел. Слід перевіряти видання й експертів перш ніж поширювати інформацію, її слід перевірити на достовірність за допомогою незалежних джерел. Фактична неточність або маніпуляції з даними можуть викликати руйнівні наслідки.

Емоційна стриманість. Слід уникати використання емоційно забарвленої мови або загальних заяв, які можуть сприйматися як пропаганда. Замість цього варто використовувати емоційно нейтральні слова та конкретні факти.

Відповідальна реакція на дезінформацію. Якщо виявлено дезінформацію, важливо швидко та ефективно відреагувати на неї, надати коректну інформацію та висвітлити помилки. А коли історія здається підозрілою, варто подивитися, що про це пишуть інші видання (брати до уваги інформацію з країн, де діє принцип свободи слова);

Розвиток критичного мислення. Збільшення рівня грамотності у медійній сфері, розвиток навичок критичного мислення допомагає людям розрізняти правдиву інформацію від дезінформації.

Співпраця та координація. Урядові органи, громадські організації, медіа та інші зацікавлені сторони повинні співпрацювати та обмінюватися інформацією для ефективного протидії дезінформації [3].

Важливо також дотримуватися рекомендацій Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, зокрема дотримуватися правил оприлюднення інформації, не транслювати переміщення військової техніки, не знімати місця обстрілів і роботу ППО, очікувати на офіційні коментарі військового командування, ретельно перевіряти інформацію [4].

Отже, у сучасній професійній мовній комунікації необхідно усвідомлювати загрози інформаційної війни та небезпеку дезінформаційних впливів і, відповідно, враховувати чинники ефективної протидії дезінформації. Такий підхід до професійної комунікації сприятиме зміцненню довіри до інформації та зменшенню деструктивних впливів на суспільство.

**Список використаних джерел:**

1. Бабенко Ю. Інформаційна війна – зброя масового знищення. Українська правда, 2021. URL: <https://www.pravda.com.ua/rus/articles/2006/04/20/4399050/> (дата звернення 21.03.2024).
2. Стаття «Скабеева розповіла росіянам, що таке «паляниця», але перекладач з неї не дуже: кумедне відео» [https://24tv.ua/skabyeyeva-rozpovila-rosiyanam-shho-take-palyanitsya-perekladach\\_n1884456](https://24tv.ua/skabyeyeva-rozpovila-rosiyanam-shho-take-palyanitsya-perekladach_n1884456) (дата звернення 21.03.2024).
3. Рудь О. В. Інформаційна гігієна та медіаосвіта: що нового в умова воєнного часу. Навчально-методичний посібник / за ред. Волошенюк О. В., Іванова В. Ф., Євтушенко Р. І. Київ : Акад. української преси, Центр вільної преси, 2023. 44 с.
4. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення. URL: <https://webportal.nrada.gov.ua/rol-derzhavy-gromadskogo-sektoru-i-media-v-protydiyi-dezinformatsiyi-predstavnyku-regulyatora-vzaly-uchast-v-ekspertnomu-obgovorenni/> (дата звернення 21.03.2024).